

72

1

Äggelgleringens orsaker och ransone- ringens grunder

Av direktör C. F. Cederlund i Statens
livsmedelskommission

Enligt 1940 års husdjursräkning utgjorde antalet höns i riket 8,2 milj. st. På grund av den foderknapphet, som gjorde sig gällande under produktionsåret 1940/41, nedbringades antalet höns under loppet av sagda år ganska avsevärt. Den exakta nedgången är icke känd, men torde ha uppgått till över 1 miljon st.

Det klena resultatet av 1941 års skörd har gjort frågan om en ytterligare nedskärning av hönsstammen aktuell. Det är ett känt faktum, att hönsen omsätta fodret betydligt sämre än nötkreatur. Man beräknar sálunda, att hönsfoder, om det användes för att förbättra utfodringen av mjölkkor, som på grund av foderknapphet måste stå på relativt svag utfodring, lämnar 7,7 gånger mer kalorier, 5,7 gånger mer fett och 4,3 gånger mer äggvita än om fodret givits till värphöns. Under vissa förutsättningar kunna relationstalen ytterligare förskjutas till mjölkproduktionens fördel. Det har ofta påståtts, att man genom att lämna hönsen en relativt obetydlig mängd kärnfoder kan vinna, att en viss kvantitet avfall blir tillvaratagen. Experter ha förklarat, att detta påstående under nuvarande förhållanden har en mycket begränsad giltighet. Hönsen kunna icke utnyttja mer än en mindre del — möjiligen upp till en tredjedel — grovfoder. I en bristsituation be-

träffande foder anses det därför fördelaktigare att ge kraftfodret till korna, även om avfallsfoder därigenom skulle komma att gå förlorat. Nu behöver emellertid in-
tet avfallsfoder gå till spillo, då allt sådant foder kan användas för svinuppfödning.

Med hänsyn till vad nu anförs, och då mjölken är ett allsidigare och värdefullare födoämne än ägg, har det inom livsmedelskommissionen framstätt såsom klart, att vid en sådan stark foderbrist, som i år är för handen, tillgängliga mängder kraftfoder i första hand böra förbehållas korna och i andra hand svinen. Kommissionens produktionsavdelning har för sin del funnit det önskvärt, att hönsstammen nedbringas till 4 milj. st. Så långt har kommissionen dock, med hänsyn speciellt till småbrukets intressen, icke ansett sig böra syfta. För att åstadkomma bästa möjliga användning av fodret har det emellertid blivit nödvändigt att skära ned tilldelningen av foder till höns ganska betydligt. Eftersom endast en del av jordbrukskarta köpa foder, har det vidare ansets vara av vikt att tillse, att äggpriset ej når en sådan höjd, att äggproduktionen ställer sig avsevärt mera lönanne än mjölk- och fläskproduktionen. Därest så skedde, skulle uppenbarligen strävandena att fodret i första hand skall förbehållas korna i stort sett elimineras.

na få betydelse som en kraftreglering under flera år på sådant vis, att kraft lagras under vattenrika år i form av olja; därigenom skulle vattenkraften bli i stånd att skapa ett eget bränsle-reservförråd. Vidare torde genom uppvärmning exploaterade skifferberg under decennier efteråt bevara värmen och därigenom bli gynnsamma för

varmväxtodling. I stället för att bygden skall behöva utrymmas och skiftern brytas, skulle trakten kunna förvandlas till ett grönskande trädgårdsland. Troligen skulle grönsaker kunna odlas en månad tidigare än annars. På så sätt skulle min uppföring kunna betyda en vinst i framtiden även för folkhälsan, slöt d:r Ljungström.